

Paikkatietoasiain neuvottelukunnan kokous

Aika: Maanantai 28.9.2015 klo 13:00-16:00

Paikka: Maa- ja metsätalousministeriö, Mariankatu 23, Helsinki, kokoushuone Kartano

Puheenjohtaja

Antti Vertanen, maa- ja metsätalousministeriö

Osallistujat

Ari-Pekka Dag, sisäministeriö
Juha Haataja, opetus- ja kulttuuriministeriö
Sami Heikkilä, puolustusministeriö
Kai Karsma, työ- ja elinkeinoministeriö
Anne Kauhanen-Simanainen, valtiovarainministeriö
Antti Kahra, Geologian tutkimuskeskus
Mirja Metsälä, Espoon kaupunki
Juha Saarentaus, FLIC
Yrjö Sucksdorff, Suomen ympäristökeskus
Marja Tammilehto-Luode, Tilastokeskus
Seppo Öörni, liikenne- ja viestintäministeriö

Kutsutut asiantuntijat

Pekka Halme, Maanmittauslaitos
Lassi Lehto, Maanmittauslaitos
Timo-Ville Nieminen, maa- ja metsätalousministeriö
Juha Siltanen, Gofore Oy (kohdasta 4 lähtien)

Sihteerit

Riikka Kivekäs, Maanmittauslaitos
Panu Muhli, Maanmittauslaitos
Jari Reini, Maanmittauslaitos

Poissa

Riitta Autere, ympäristöministeriö
Jan Juslen, Liikennevirasto
Sari Kauppinen, sosiaali- ja terveysministeriö
Jarmo Kohonen, Geologian tutkimuskeskus
Tarja Riihisaari, Ilmatieteen laitos
Kristiina Soini, Suomen ympäristökeskus
Tapani Sarjakoski, Maanmittauslaitos
Kimmo Soukki, Paikkatietoverkosto

Muistio

1. Kokouksen avaaminen ja asialistan hyväksyminen

Vertanen avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi.

Hyväksyttiin kokouksen asialista ([liite 1](#)) ilman muutoksia.

2. Edellisen kokouksen muistio

Käytiin läpi edellisen kokouksen 5.6.2015 [muistio](#) ja hyväksyttiin se Kai Karsman pyytämän tarkennuksen perusteella seuraavalla muutoksella:

Kohdassa: 5.4 JHS-työ ja paikkatiedon standardointi

Korvataan kappale:

JHS-työn ja viitearkkitehtuurin välille on löydettävä yhteys. Viitearkkitehtuuri ohjaa JHS-työtä kappaleella:

JHS-työn ja viitearkkitehtuurityön välillä on yhteys. Viitearkkitehtuurityössä tunnistetut päivitystarpeet viedään eteenpäin JHS-suositusta valmistelleille työryhmille. JHS-suositukset toimivat viitearkkitehtuurin näkökulmasta sidosarkkitehtuureina.

3. EU-komission esitykset ja Inspire-toimeenpano

Paikkatietopalveluita koskevan toimeenpanosäännön (SDS IR) tulkinta

Komission tulkintaohje ("discussion paper") Inspire-direktiivin piiriin kuuluvista paikkatietopalveluista on loppusuoralla. Ohjetta valmistellaan MIG-ryhmän alaisessa pienryhmässä, jota johtaa Christina Wasström Ruotsista. Tuorein [luonnosversio](#) (versio 0.7.1.) valmistui 26.8.2015. MIG-P- ja MIG-T-ryhmien jäsenet ovat voineet kommentoida luonnosta. MIG-P-ryhmä vahvistaa tulkintaohjeen syksyn aikana. Tämän jälkeen tulkintaohje viedään osaksi paikkatietopalveluita koskevan toimeenpanosäännön teknistä ohjeistusta. Panu Muhli esitteli luonnoksen oleellisilta osin ([liite 2](#)).

Todennäköisen tulkinnan mukaan Inspire-paikkatietopalvelun on täytettävä seuraavat ehdot:

- Palvelu ei ole Inspire-direktiivin mukainen verkkopalvelu.
- Palvelussa käytetään Inspire-direktiivin soveltamisalaan kuuluvaa paikkatietoa.
- Palvelua hallinnoi viranomainen.
- Palvelu on saavutettavissa julkisen internetin kautta. Esimerkiksi organisaation sisäverkossa tarjolla olevat palvelut eivät ole Inspire-paikkatietopalveluja.
- Palvelu on "yleishyödyllinen" tai "riittävän mielenkiintoinen". Esimerkiksi vain organisaation omaan käyttöön tai muuten hyvin rajattuun käyttötarkoitukseen toteutettu palvelu ei ole Inspire-paikkatietopalvelu.
- Palvelu voi olla rajapintapalvelu tai käyttöliittymäpalvelu.

Paikkatietopalveluille on laadittava metatiedot 10.12.2015 mennessä. Haasteena tiukan aikataulun ohella on mm. se, että Paikkatietohakemisto ei toistaiseksi tue paikkatietopalveluiden kuvaamiseen tarvittavia uusia metatietoelementtejä.

Huomautettiin, että osana toimeenpanosäännön tulkintaa on lisäksi määriteltävä, tarvitseeko kaikki "lyhyen elinkaaren" palvelut kuvailla. Kuvailuista olisi oltava myös hyötyä tiedontuottajalle. Komissiolta tulisi saada menettelyohjeet tähän. Joka tapauksessa ainakin pysyvät, tiedossa olevat julkiset paikkatietopalvelut on kuvattava.

Inspire-sihteeristö viestii paikkatietoa ja paikkatietopalveluita hallinnoiville viranomaisille lopullisesta tulkinnasta ja laatii ohjeistuksen käytännön toimeenpanoa varten.

Kansallisen paikkatietoinfrastruktuurilainsäädännön päivitystyön tilanne

Timo-Ville Nieminen esitteli paikkatietoinfrastruktuuria koskevan lainsäädännön päivityksen tilanteen. Laki paikkatietoinfrastruktuurista päivitetään syksyn aikana. Päivitetyn lain on tarkoitus astua voimaan vuoden 2016 alussa. Lakipäivityksen jälkeen tarkastellaan vastaavan asetuksen päivitystarvetta.

Taustalla lakiuudistuksessa on komission käynnistämään Pilot-prosessiin liittyvä yhteydenotto, jossa komissio toi esiin puutteita Inspire-vaatimusten sisällyttämisessä kansalliseen lainsäädäntöön.

Lain asiasisältöön ja rakenteeseen ei tehdä merkittäviä päivityksiä tällä kierroksella. Päivitysprosessissa otetaan huomioon lausuntokierroksella esille nousseet pienet tekniset muutokset. Yhteensä lausuntokierroksella saatiin 20 lausuntoa, joista 11 oli ilman kommentteja. Laajennetulta sihteeristöltä tullessa lausuntomuistiossa esitettiin useita muutosehdotuksia muun muassa lain käsitteistöön liittyen. Näitä muutoksia ei pystytä tällä aikataululla tekemään. Suurempia uudistustarpeita varten toteutetaan uusi päivityskierros tarvittaessa myöhemmin.

Seuraavaksi lakimuutos menee valtioneuvoston kautta eduskunnan käsittelyyn hallituksen esityksenä. Eduskunta pyytää tarvittaessa eri organisaatioita kuultavakseen lain käsittelyssä. Tällöin organisaatioilla on mahdollisuus keskustella eduskunnan kanssa myös paikkatietojen hyödyntämisestä.

Inspire-tietotuotteiden valmistelutyön tilanne

Muhli esitteli Inspire-tietotuotteiden valmistelutyön tilanteen ([liite 3](#)):

- Liitteen I tietotuotesuunnitelmien päivitykset ovat valmistumassa syksyn aikana.
- Koodiluetteloiden tallentamista ja ylläpitoa Luettelopalvelussa pilotoidaan syksyn aikana. Inspire-sihteeristö valmistelee testiympäristöä.
- Liitteen II-III suunnitelmista osa on edelleen kesken tai puuttuu kokonaan.
  - Keskenäiset suunnitelmat (Rakennukset, Energiavarat, Elinympäristöt ja biotoopit) ovat valmistumassa kuluvan syksyn aikana.
  - Puuttuvat suunnitelmat (Yleishyödylliset ja muut julkiset palvelut, Tuotanto- ja teollisuuslaitokset) tehdään konsulttityönä loppuvuoden aikana.
- Inspire-sihteeristö jatkaa kansallisiin Inspire-yhteensopiviin tietotuotteisiin liittyvää selvitystyötä yhteistyössä laajennetun sihteeristön sekä laajemmin paikkatiedon tuottajien ja hyödyntäjien kanssa.

Kansallisen aineistoluettelon päivittäminen

Muun muassa tietotuotesuunnitelmien valmistelutyön yhteydessä on tunnistettu sellaisia vasta kerättyjä tai aiemmin tunnistamattomia paikkatietoaineistoja, jotka voivat kuulua Inspiren soveltamisalaan.

Neuvottelukunnan tulisi ottaa kantaa, miten Inspiren soveltamisalaan kuuluvat aineistot voitaisiin lisätä kansalliseen aineistoluetteluun tilanteessa, jossa aineistojen vastuorganisaatiot eivät ole asiassa aloitteellisia. Yksi vaihtoehto voisi olla se, että kaikki Inspiren piiriin kuuluviksi tunnistetut aineistot, joiden vastuutaho on yksiselitteinen, lisätään aineistoluetteluun sitä mukaa, kun niitä tunnistetaan. Tätä varten on kuitenkin laadittava selkeä menettelytapa. Neuvottelukunta ei ottanut asiaan kantaa.

Kansallisen aineistoluettelon perusteella laaditaan vuosittaista Inspire-seurantatietojen keruuta varten alustava seurantataulukko. Aineistoluettelon tarkoitus on siis helpottaa ja selkeyttää toimeenpanoa. Paikkatietoaineisto voi kuulua Inspiren soveltamisalaan ja sitä koskevat tällöin Inspire-velvoitteet, vaikka aineistoa ei olisi mainittu aineistoluettelossa.

Seuraavan kerran kansallista aineistoluetteloa päivitetään seuraavassa neuvottelukunnan kokouksessa.

MIG-työn tilanne (Inspiren kehittäminen ja ylläpito)

Reini esitteli MIG-työn tilannekatsauksen ([liite 4](#)):

- Paikkatietopalveluista on valmistumasta tulkintaohje. Myös Paikkatietohakemisto päivitetään uusien vaatimusten mukaiseksi.
- Latauspalveluja koskeva tekninen ohjeistus pilkotaan useaan osaan, jolloin erityyppisten latauspalvelujen tekniset ohjeet ovat helpommin löydettävissä.
- Seurantatietojen keruuta ollaan automatisoimassa. Uusi työkalu otettaneen käyttöön vuoden 2015 seurantatietojen keruussa keväällä 2016.
- Liitteen I tietotuotemäärittelyjä koskevat xml-skeemat on päivitetty versioon 4.
- Tietotuotteiden laatimisen helpottamiseksi on julkaistu työkaluja tietotuotemäärittelyjen vertailemiseen ja oikean teeman selvittämiseen.
- Seuraava MIG-T- ja MIG-P-ryhmien kokous on Roomassa joulukuun alussa.

4. Yrityskentän kuulumiset

FLIC-tilannekatsaus

Juha Saarentaus esitteli Suomen paikkatietoklusteri FLIC:n tilannekatsauksen ([liite 5](#)):

- Uudet verkkosivut on julkaistu.
- Klusterissa on noin 40 yritystä, joista suurin osa on pieniä (15–25 henkilöä, liikevaihto: 2-3 miljoonaa euroa).
- FLIC tekee paljon yhteistyötä muiden klusterien kanssa. Eri klustereilla on samoja haasteita ja tavoitteita, jotka vaihtelevat toimialan lisäksi myös asiakassegmentin mukaan.
- FLIC selvittää, voisivatko valtionhallinnon organisaatiot osallistua osaan tapahtumista.
- FLIC on ottanut kantaa hallitusohjelman tavoitteisiin paikkatiedon näkökulmasta.
- Tulevia tapahtumia muun muassa:
  - 24.9. Nordic Digital Business Summit
  - 27.10. Apua Horizon 2020 -hankevalmisteluun
  - 30.11. Vuosikokous
  - 11.12. Business-treffit yhteistyössä Tieke ry:n kanssa

5. Kansalliset hankkeet ja soveltamisohjeet

Hallitusohjelman toimeenpano ja paikkatiedon näkökulma

Valtiovarainministeriö esitti kesällä haasteen, jossa kerättiin [hallitusohjelmaan](#) ehdotuksia digitalisaation kärkihankkeiksi. Haasteeseen saatiin 263 ehdotusta. Osa hankkeista on toimialaltaan hyvin kapeita. Niistä pyritään luomaan yhteishankkeita.

Tiedon hyödyntäminen on kattavasti mukana hallitusohjelmassa kärkihanke-ehdotusten kautta. Hyödyntämiseen liittyviä hankkeita ovat muun muassa tietojohtamiseen ja digitaalisiin oppimisympäristöihin liittyvät hankkeet.

Yrityspuolta tukevia hankkeita on erityisesti liikenne- ja viestintäministeriön alalla. Teemoina ovat muun muassa automatisointi, robotit ja liikenteen digitointi. **Päätettiin**, että muistio ja lista paikkatietoon liittyvistä digitalisaatiohaaste-ehdotuksista lähetetään valtiovarainministeriön lisäksi liikenne- ja viestintäministeriöön Kristiina Pietikäiselle.

Paikkatietoverkoston [Paikkatieto Suomen kilpailukyvyyn edistäjänä](#) -kärkiteema järjesti 27.8.2015 Paikkatiedon paikka hallitusohjelmassa -työpajan. Työpajassa etsittiin hallitusohjelmasta, hallituksen toimintasuunnitelmasta ja haasteeseen tulleista ehdotuksista paikkatietoon liittyvät kohdat. Tämän perusteella pohdittiin mahdollisuuksia paikkatiedon innovaatioille, kasvulle ja kansainvälistymiselle. Työpajan tulokset on kuvattu kärkiteeman sivuilla.

Neuvottelukunta esitti huolen, miten työpajan tulokset saadaan muunnettua konkreettisiksi toimenpiteiksi ja paikkatieto saadaan vahvemmin mukaan hallitusohjelman kärkihankkeisiin.

Julkishallinnon digistrategiatyön kytkeytyminen paikkatietoon

Julkishallinnon digistrategiatyön painotukset ovat muuttuneet uuden hallituksen ohjelmassa. Keskeisellä sijalla ovat tällä hetkellä digitalisaatioon liittyvät kärkihankkeet.

Paikkatiedon näkyvyyttä digistrategiatyössä ja JulkiCTLab-hankkeessa olisi edistettävä. Myös lobbaamista paikkatietojen edistämiseksi olisi lisättävä. Tärkeää on muistaa huomioida viesteissä yhteentoimivuuden merkitys.

Avoimen tiedon ohjelman [loppuraportissa](#) ehdotetaan linjauksina:

- Tietovarantojen avaamista jatketaan.
- Painopistettä siirretään tietojen keräämisestä yhä enemmän tietojen hyödyntämiseen.
- Tieto-osaamista pyritään kasvattamaan ja samalla lisäämään osaamisen vientiä.

Paikkatiedon viitearkkitehtuurin päivitystyön tilannekatsaus

Viitearkkitehtuuria tekevä konsultti Juha Siltanen Gofore Oy:sta esitteli työn tilannekatsauksen ([liite 6](#)). Paikkatietoasiain neuvottelukunta toimii työn ohjausryhmänä. Laajennettu sihteeristö toimii valmistelua tukevana työryhmänä.

Työ on käynnistynyt elokuussa. Valmistelutyöryhmän työpajoja on pidetty viikon välein. Kokouksissa on käyty läpi periaatetason arkkitehtuuri, toiminta-arkkitehtuuri ja tietoarkkitehtuuri. Vielä läpi käytävinä asioina ovat tietojärjestelmä- ja teknologia-arkkitehtuurit, kansallisten sidosarkkitehtuurien sovitus viitearkkitehtuurin kanssa sekä ensimmäisen viitearkkitehtuurimallin mukaisen dokumentaatioversion laatiminen ja työryhmäkäsittely.

Haasteita ovat aiheuttaneet paikkatiedon käsitteistön ja rakenteiden sovittaminen yleiseen kokonaisarkkitehtuuriin sekä tiukka aikataulu.

Työlle on annettu seuraavat reunaehdot ja rajaukset:

- Viitearkkitehtuuri perustuu JHKA-viitearkkitehtuurimalliin.
- Aiemman viitearkkitehtuuriluonnoksen näkökulma säilytetään ennallaan.
- Viitearkkitehtuurissa keskitytään julkishallinnon organisaatioiden tarpeisiin.
- Viitearkkitehtuuri perustuu Inspire-direktiivin mukaiseen arkkitehtuuriin. Sisältöä ja palvelua voidaan laajentaa.
- Viitearkkitehtuuri on yhteensopiva muiden viitearkkitehtuurien kanssa.

Siltanen esitti paikkatietoasiain neuvottelukunnalle seuraavat kysymykset:

- Onko lisäarvo- ja hyödyntämispalvelut sekä niiden kehittäminen ja tuottaminen viitearkkitehtuurin piirissä? Miten ne tulisi huomioida?
- Standardit konkretisoivat viitearkkitehtuuria ja sitovat sen toteutusta. Sisällytetäänkö yksittäiset paikkatietopalveluiden toteuttamista koskevat standardit viitearkkitehtuuriin (esim. WMS, WFS, CSW)?
Paikkatiedon tuottamiseen ja tarjoamiseen liittyvä roolitus ja sen tärkeys on nostettu useasti esiin. Miten viitearkkitehtuurissa voidaan määritellä ja ohjata työnjakoa ja roolitusta paikkatiedon tuottamisen tai palveluiden osalta?
- Paikkatiedon aikaulottuvuuden huomioiminen on nostettu esiin paikkatietostrategiassa. Miten se huomioidaan viitearkkitehtuurissa vai huomioidaanko – erityisesti arkistointikysymys?
- Hankintoihin ja kehittämiseen liittyvät linjaukset (omistusoikeudet, avoin lähdekoodi, tulosten jakaminen, standardit, ketteryys): nostetaanko nämä esiin viitearkkitehtuurissa esitettävänä vaatimuksina?

Päätettiin seuraavasta toimintatavasta:

1. Inspire-sihteeristö lähettää kysymykset välittömästi neuvottelukunnalle.
2. Neuvottelukunnan jäsenet vastaavat kysymyksiin 9.10.2015 mennessä.
3. Inspire-sihteeristö lähettää yhteenvedon ja koosteen vastauksista konsultille ja neuvottelukunnalle 16.10. mennessä.
4. Neuvottelukunnan jäsenet voivat vielä kommentoida vastauskoostetta ja viitearkkitehtuurityön tuloksia yleensä esitetyn kalvosarjan pohjalta sihteeristölle 23.10. asti. Tämän jälkeen saadaan ensimmäinen versio viitearkkitehtuurimallin mukaisesta dokumentaatiosta.

Paikkatiedot palveluväylässä -hankkeen tilannekatsaus

Lassi Lehto esitteli Paikkatiedot palveluväylässä -hankkeen tilannekatsauksen ([liite 7](#)). Paikkatietoasiain neuvottelukunta toimii hankkeen ohjausryhmänä. Tavoitteena on tutkia paikkatietopalveluiden kytkemistä kansalliseen palveluväylään. Kytkennässä otetaan huomioon Inspire-direktiivi ja tarkka satelliittipaikannus.

Hanke on alkanut marraskuussa 2014. Alkuperäisen suunnitelman mukaan hanke päättyisi vuoden 2015 lopussa. Hanke on kuitenkin viivästynyt:

- Kansallisen palveluväylän kehitys on viivästynyt erityisesti tunnistautumisen osalta.
- FORGE-palvelualusta käyttöönotto on viivästynyt.
- Pilotissa erilaisten viestitapojen kehittäminen ja testaus vaativat lisääntynyttä aikaa.

Hanke ehdottaa, että hanketta jatketaan 31.5.2016 asti. Paikkatietoasiain neuvottelukunta **päättyi** hyväksyä ehdotuksen.

Lassi Lehto lupasi lähettää tilannekatsauksen Juha Saarentaukselle.

JHS-työ ja paikkatiedon standardisointi

Reini esitteli JHS-työn ja paikkatiedon standardisoinnin tilannekatsauksen ([liite 8](#)):

- ISO/TC 211-standardisointiryhmään on tulossa useita eri äänestyksiä.
- OGC:ssä aktiivisia aiheita ovat muun muassa tietoturva (Security DWG), pistepilvet (Point Cloud DWG), CityGML, arkkitehtuuri (Architecture DWG) ja rakennustietomalli (BIM Actions Roadmap).
- Paikkatiedon JHS-ryhmässä 1.9. aiheina olivat 3D-kaupunkimallit, JHS-seminaari Paikkatietomarkkinoilla sekä JHS 153 ja JHS 154 -suositusten lausuntokierros.
- JHS 193 Paikkatiedon yksilöivät tunnukset on hyväksytty.
- Rakennuksen tai rakennettavan kohteen mallista on ehdotettu laadittavaksi uusi JHS-suositus.

Paikkatietoverkoston kärkiteemat - tilannekatsaus

Panu Muhli esitteli Paikkatietoverkoston kärkiteemojen toimintaa ([liite 9](#)).

Verkoston tulevia tapahtumia syksyllä ovat:

- 9.10.2015 kello 9–12: Paikkatietojen hyödyntäminen koulutuksessa
- 22.10.2015 kello 9.30–12: Ota laatu haltuun - paikkatiedot paremmaksi
- 19.11.2015 kello 9–12: Paikkatietojen hyödyntäminen terveydenhuollossa
- 20.11.2015 klo 9–12: Paikkatiedot palveluväylässä –hankkeen tuloksia
- 10.12.2015 klo 9–12 Paikkatietoverkoston vuosikokous

Paikkatietoverkoston vuosikokous järjestetään 10.12. Vuosikokouksen alustava ohjelma on seuraava:

- Keynote: Emerging Interoperability Trends in Geospatial Arena, Bart De Lathouwer, OGC
- Kärkiteemojen tilannekatsaukset
- Geoforum in Denmark, Thomas Andersen, Geoforum Danmark

- Mahdollinen kansallinen yhteistyömalli - valmistelun jatko
- Sääntömääräinen vuosikokous

6. Muut asiat

ISA WG SIS -paikkatietotyöryhmän kuulumiset

Reini esitteli ISA WG SIS -paikkatietoryhmän kuulumiset ([liite 10](#)).

Seuraava kokous

Paikkatietoasiain neuvottelukunnan seuraava kokous järjestetään joulukuussa. Inspire-sihteeristö lähettää Doodle-kyselyn tarkemmasta ajankohdasta.

Liitteet

Liite 1: [Asialista](#) (pdf)

Liite 2: [Paikkatietopalveluita koskevan toimeenpanosäännön \(SDS IR\) tulkinta](#) (pdf)

Liite 3: [Inspire-tietotuotteiden valmistelutyön tilanne](#) (pdf)

Liite 4: [MIG-työn tilannekatsaus](#) (pdf)

Liite 5: [FLIC:n tilannekatsaus](#) (pdf)

Liite 6: [Paikkatiedon viitearkkitehtuurin päivitystyön tilannekatsaus](#) (pdf)

Liite 7: [Paikkatiedot palveluväylässä -hankkeen tilannekatsaus](#) (pdf)

Liite 8: [JHS-työ ja paikkatiedon standardointi](#) (pdf)

Liite 9: [Paikkatietoverkoston toiminnan tilannekatsaus](#) (pdf)

Liite 10: [ISA WG SIS -paikkatietotyöryhmän kuulumiset](#) (pdf)